Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

Yeyinti məhsullarına verilən uyğunluq, gigiyenik sertifikatlarının və baytarlıq şəhadətnaməsinin formasının və uyğunluq, gigiyenik sertifikatlarının və baytarlıq şəhadətnaməsinin verilməsi qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında

Qərar № 142

Bakı şəhəri, 25 sentyabr 2007-ci il

«Yeyinti məhsulları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 23 oktyabr tarixli, 969 nömrəli Fərmanının 2-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. «Uyğunluq sertifikatının forması», «Gigiyenik sertifikatın forması», «Baytarlıq şəhadətnaməsinin forması», «Yeyinti məhsullarına uyğunluq sertifikatının verilməsi Qaydası», «Yeyinti məhsullarına gigiyenik sertifikatın verilməsi Qaydası» və «Yeyinti məhsullarına baytarlıq şəhadətnaməsinin verilməsi Qaydası» təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Yeyinti məhsullarına verilən fitosanitar sertifikatının forması və verilməsi qaydası «Fitosanitar nəzarəti sahəsində bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 29 dekabr tarixli, 280 nömrəli qərarına uyğun müəyyən edilir.

3. Bu qərar imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

A. RASİ-ZADƏ

«Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu»nda dərc edilmişdir (30 sentyabr 2007-ci il, № 9 (123), maddə 918) («LegalActs» LLC).

21 yanvar 2009-cu il tarixli, 12 nömrəli; 28 yanvar 2009-cu il tarixli, 14 nömrəli; 10 iyun 2009-cu il tarixli, 90 nömrəli; 23 dekabr 2010-cu il tarixli, 241 nömrəli; 29 may 2013-cü il tarixli, 97 nömrəli; 13 fevral 2015-ci il tarixli, 38 nömrəli; 24 fevral 2015-ci

il tarixli, 48 nömrəli; 12 may 2015-ci il tarixli, 183 nömrəli; 8 iyun 2016-cı il tarixli, 216 nömrəli Qərarlara əsasən dəyişikliklərlə («LegalActs» LLC).

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
2007-ci il 25 sentyabr tarixli,
142 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

Uyğunluq sertifikatının forması

Milli uyğunluq nişanının təsviri

Uyğunluq sertifikatının forması
AZS Milli Sertifikatlaşdırma sistemi
Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət *Komitəsi*

Sertifikatlaşdırma üzrə orqanın adı və ünvanı: ___________________________

____

UYĞUNLUQ SERTİFİKATI

V № __________________________________

blankın nömrəsi

Sertifikat № AZ031 __________________

Verilmə tarixi __________________

Qüvvədə olma müddəti __________________

Bu sertifikatla təsdiq edilir ki, ____
____

məhsulun istehsal olunduğu ölkənin və istehsalçı müəssisənin adı

____ istehsal edilmiş

Müvafiq qaydada identifikasiya olunmuş ____
____

məhsulun adı, tipi, markası və s.

____

normativ sənədin adı və nömrəsi

tələblərinə uyğundur. Məhsulun kodu:

Sertifikat verilib ____

sifarişçinin adı

Ünvan ____

sifarişçinin ünvanı

Sertifikatın verilməsi üçün əsas: ____
____

təqdim olunmuş sənədlər toplusu

____
____

Bu sertifikatın sahibi sertifikatda göstərilən məhsulları AZS Milli Uyğunluq nişanı ilə nişanlamaq hüququna ________________________________

malikdir/malik deyildir

M.Y.

______________________ ______________________________

imza *sertifikatı verən orqanın rəhbəri*

Bu sertifikat Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədədir.

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
2007-ci il 25 sentyabr tarixli,
142 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

Gigiyenik sertifikatın forması

Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi

Ünvan ____________________

Sertifikat № AZ 031 ______________

Verilmə tarixi ____________________ il __________

Məhsulun tam adı ____

Məhsulların normativ sənədləri ____

Xarici məhsulların rekvizitləri ____

İstehsalçı müəssisənin adı ____

Gigiyenik sertifikatı alan təşkilat ____

Məhsulun gigiyenik xarakteristikası ____
____

İstifadə sahəsi ____
____

Məhsulun istifadəsi, saxlanması, daşınması və təhlükəsizliyinə dair lazımi şərtlər
____
____

(istehsalçı müəssisənin tövsiyəsinə əsasən)

____

Gigiyenik sertifikatın qüvvədə olma müddəti ____

Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyinin vəzifəli şəxsi
____

____

(soyadı, adı və atasının adı)

İmza

M.Y.

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
2007-ci il 25 sentyabr tarixli,
142 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

Baytarlıq şəhadətnaməsinin forması

Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət baytarlıq xidməti

Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidmətinin baytar həkimi tərəfindən dövlət baytarlıq nəzarətində olan heyvan mənşəli yeyinti məhsullarına verilir

Ünvan ____

Baytarlıq şəhadətnaməsi
№ AZ 031-.........

____

(gün, ay, il)

Mən, aşağıda imza edən baytar həkimi, həmin baytarlıq şəhadətnaməsini verirəm
____

____

(kimə — hüquqi şəxsin adı və ya fiziki şəxsin soyadı, adı və atasının adı)

odan ötrü ki, ____

(məhsulun adı)

miqdarında ______________________________ ______________________________

(yer, ədəd, kq) *(qablaşdırma)*

tədarük və ya istehsal edilmiş ____

____

(hüquqi şəxsin adı və ya fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı və ünvanı)

______________ baytar-saniteriya nəzarətindən keçmişdir və yararlı sayılır

(istehsal tarixi)

____

(məhdudiyyətsiz satış, əgər məhdudiyyət varsa, səbəbi göstərməli,

____

yaxud baytarlıq-sanitariya ekspertiza qaydalarına uyğun emal etmək)

və göndərilir

____

(nəqliyyat növü, hərəkət marşrutu)

____

(alıcının növü)

____

(yük-nəqliyyat sənədinin nömrəsi)

Məhsul əlavə laborator müayinəsindən keçmişdir __________________________

(hə, yox)

Xüsusi qeydlər:

____

(ərazinin epizootik salamatlığı, məhsulun ərazidən kənara çıxarılması üçün dövlət baytarlıq xidməti müfəttişi tərəfindən məhsulun təhlükəsizliyi haqqında verilən arayışın tarixi göstərilir)

Şəhadətnamə yükləmə və yolboyu yükün hərəkəti zamanı nəzarətin həyata keçirilməsi üçün təqdim olunur və yük sahibinə verilir. Şəhadətnamə blanklarının doldurulması qaydasında pozuntu halları müəyyən edildikdə, şəhadətnamə etibarsız sayılır.

M.Y. ____

(baytar həkiminin soyadı, adı, atasının adı, imza və vəzifəsi)

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
2007-ci il 25 sentyabr tarixli,
142 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

Yeyinti məhsullarına uyğunluq sertifikatının verilməsi

Qaydası

I. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda «Yeyinti məhsulları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 23 oktyabr tarixli, 969 nömrəli Fərmanına və qüvvədə olan digər qanunvericilik aktlarına əsasən hazırlanmışdır və yeyinti məhsullarına uyğunluq sertifikatının (bundan sonra — sertifikat) verilməsini tənzimləyir.

1.2. Bu Qayda mülkiyyət formasından asılı olmayaraq, AZS Milli Sertifikatlaşdırma Sistemində (bundan sonra — Sistem) akkreditə edilmiş yeyinti məhsullarının sertifikatlaşdırılması üzrə orqanlar, həmçinin Sistemin üzvləri, iştirakçıları və sahibkarlıq fəaliyyətinin subyektləri olan (o cümlədən xarici) idarə, müəssisə və təşkilatlar üçün məcburidir.

1.3. Yeyinti məhsullarının sertifikatlaşdırılması bu Qaydaya və Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqanın təsdiq etdiyi müvafiq normativ sənədlərə uyğun həyata keçirilir.

1.4. Sertifikatlaşdırma Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədə olan və *insan həyatı və ya sağlamlığının,* ətraf mühitin *və dövlətin əmlak maraqlarının* təhlükəsizliyinə dair normativ sənədlərin məcburi tələblərinə, Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan normativ sənədlərin tələblərinə uyğunluğu göstərilməyən idxal olunan məhsul üçün isə Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan sanitariya-gigiyena normalarının tələblərinə uyğunluğu baxımından aparılır.

II. Yeyinti məhsullarının sertifikatlaşdırılması qaydası

2.1. Yeyinti məhsullarının sertifikatlaşdırılması üçün sifarişçi məhsulun sertifikatlaşdırılması üzrə müvafiq orqana sifariş verir.

Sifarişdə aşağıdakılar öz əksini tapmalıdır:

- hüquqi şəxslər üçün — hüquqi şəxsin adı və hüquqi ünvanı;
- fiziki şəxslər üçün — soyadı, adı, atasının adı, şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd haqqında məlumatlar (seriya, nömrə, nə vaxt və kim tərəfindən verilmişdir).

Sifarişlə birlikdə aşağıdakı sənədlər təqdim olunmalıdır:

a) seriya şəklində istehsal olunan məhsullar üçün:

- normativ sənədlər (zərurət olduqda);
- keyfiyyəti idarəetmə sisteminin sertifikatının surəti (olduqda);

- istehsalçının apardığı sınaqların protokolları;
- gigiyenik sertifikatın surəti;
- heyvan mənşəli məhsullar üçün baytarlıq şəhadətnaməsinin surəti;
- emal olunmamış bitki mənşəli məhsullar üçün fitosanitar sertifikatının surəti;
- qanunvericilikdə nəzərdə tutulduğu halda xüsusi razılığın surəti;
- *dövlət rüsumunun ödənilməsi barədə sənəd.*

b) partiya şəklində istehsal olunan məhsullar üçün: müqavilənin (kontraktın) surəti;

- sınaq protokolları (olduqda);
- gigiyenik sertifikatın surəti;
- istehsalçının məhsula verdiyi keyfiyyət sertifikatının surəti (olduqda);
- heyvan mənşəli məhsullar üçün baytarlıq şəhadətnaməsinin surəti;
- emal olunmamış bitki mənşəli məhsullar üçün fitosanitar sertifikatının surəti;
- *dövlət rüsumunun ödənilməsi barədə sənəd.*

2.2. Sifarişçidən bu Qaydada nəzərdə tutulmayan sənədlərin tələb olunmasına yol verilmir.

2.3. Məhsulun sertifikatlaşdırılması qaydası aşağıdakılardır:

- təqdim edilmiş sənədlərin təhlili;
- sertifikatlaşdırma sxeminin seçilməsi, məhsulun sınaqlarının aparılacağı akkreditə edilmiş laboratoriyanın (mərkəzin) seçilməsi;
- sifariş üzrə qərarın qəbul edilməsi;
- məhsuldan nümunə seçilməsi və məhsulun eyniləşdirilməsi;
- məhsul nümunələrinin sınaqları;
- sınaqların nəticələrinə görə uyğunluq sertifikatının verilməsi və ya onun verilməsindən imtina barədə qərarın qəbul edilməsi.

2.4. Sertifikatlaşdırma üzrə bir neçə akkreditə edilmiş orqan olduqda, sifarişçi sifarişi öz seçiminə görə həmin orqanlardan hər hansı birinə göndərə bilər, belə orqan olmadıqda isə sifariş Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqana göndərilir və sifariş daxil olduğu gündən qeydə alınır.

2.5. Sənədlərin təhlili müsbət nəticələndikdə, sertifikatlaşdırma üzrə orqan 10 (on) gün müddətində məhsulun sertifikatlaşdırılmasının əsas şərtlərini əks etdirən qərar qəbul edir.

2.6. Sənədlərin təhlili mənfi nəticələndikdə, sifarişə hansı sənədlərin əlavə edilməsi və ya hansı düzəlişlərin edilməsi barədə sifarişçiyə 10 (on) gün müddətində məlumat verilir.

2.7. Sertifikatlaşdırma sınaqlarının aparılması üçün məhsul nümunələrini konkret məhsul növünün sertifikatlaşdırılması üzrə akkreditə olunmuş sertifikatlaşdırma üzrə orqan, belə orqan olmadıqda isə sifarişçinin iştirakı ilə Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqanın nümayəndəsi seçir.

Sertifikatlaşdırılmasına sifariş verilmiş məhsulun sertifikatlaşdırılması zamanı nümunələr sifarişçi tərəfindən təqdim edilmiş məhsuldan seçilir.

2.8. Sertifikatlaşdırma sınaqlarının aparılması üçün təqdim edilmiş məhsul nümunəsinin kütləsi nümunənin seçilməsinə dair normativ sənədə müvafiq olaraq müəyyən edilir.

Sınaq məqsədi ilə seçilmiş nümunələr müvafiq qaydada möhürlənir və ya damğalanır.

Nümunənin seçilməsinin düzgünlüyünə görə məsuliyyəti nümunəni seçmiş orqan daşıyır.

2.9. Məhsulun üzərində onun istehsal edildiyi tarix, saxlanma və ya yararlılıq müddəti göstərilmədikdə, məhsulun yararlılıq müddəti bitdikdə, nümunələr seçilmir, məhsul sertifikatlaşdırılmaya qəbul edilmir və bu barədə sifarişçiyə yazılı məlumat verilir. *Azərbaycan Respublikasına idxal olunan yeyinti məhsullarına uyğunluq sertifikatı həmin məhsulun yararlılıq müddətinin sonunadək verilir.*

2.10. İstehlak qabının üzərindəki məlumatlar Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində olmalıdır. Mətn və yazılar xarici dillərdə təkrarlana bilər.

2.11. Sertifikatlaşdırma sınaqlarından əvvəl sertifikatlaşdırmanı aparan orqan sertifikatlaşdırılmasına sifariş verilmiş məhsulu eyniləşdirir. Bu zaman həmin məhsulun sifariş verilmiş partiyaya mənsubiyyəti yoxlanılır.

2.12. Eyniləşdirilmənin nəticələri mənfi olduqda, məhsul sınaqlara buraxılmır və məhsulun sertifikatlaşdırılmasından imtina sertifikatlaşdırma işlərini aparan orqanın qərarı ilə rəsmiləşdirilir və sifarişçiyə göndərilir. Sertifikatlaşdırma üzrə işlər yalnız aşkar olunmuş pozuntular aradan qaldırıldıqdan və sifariş təkrar verildikdən sonra aparıla bilər.

2.13. Məhsul nümunələrinin sınaqları məhsulu sertifikatlaşdıran orqan tərəfindən müəyyən edilən Sistemdə akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyalarında (mərkəzlərində) aparılır. Texniki səlahiyyətliliyə akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyasında sınaqlar sertifikatlaşdırmanı aparan orqanın nümayəndəsinin iştirakı ilə həyata keçirilir. Bu halda sınaqların obyektivliyinə görə məsuliyyəti sınaq laboratoriyası (mərkəzi) ilə yanaşı, sertifikatlaşdırma üzrə orqan da daşıyır.

2.14. Məhsul növü üzrə akkreditə olunmuş sınaq laboratoriyası olmadıqda, sertifikatlaşdırmanı aparan orqan Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqanın yazılı razılığı ilə sınaqların nəticələrinin obyektivliyini təmin edən sınaqların aparılmasının mümkünlüyünü, yerini və şərtini müəyyən edir. Bu halda sınaqlar sertifikatlaşdırma üzrə orqanın nümayəndəsinin iştirakı ilə aparılmalıdır.

2.15. Sertifikatlaşdırma sınaqlarının nəticələri bir göstərici üzrə mənfi olduqda, sınaqlar dayandırılır və bu barədə sifarişçiyə sertifikatın verilməsindən imtinanın səbəblərini göstərməklə, sifarişin daxil olduğu tarixdən 15 (on beş) gün müddətində yazılı məlumat verilir, nəticələr müsbət olduqda isə sifarişçiyə uyğunluq sertifikatı verilir. Sınaqların nəticəsindən asılı olmayaraq, sınaq protokolu sertifikatlaşdırma üzrə orqana və sifarişçiyə təqdim edilir.

2.16. Sertifikatın surətinin bir nüsxəsi sertifikatlaşdırma üzrə digər sənədlərlə birlikdə sertifikatlaşmanı aparan orqanda saxlanılır. Sertifikatın surətinin ikinci nüsxəsi sertifikatın verildiyi gündən sonra 5 (beş) gün müddətində Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqana göndərilir.

2.17. Uyğunluq sertifikatı sifarişin daxil olduğu tarixdən bir ay müddətində sifarişçiyə verilir və Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqan tərəfindən dövlət reyestrində qeydə alınır.

2.18. Məhsulun sertifikatlaşdırılması üzrə *xidmətlərə görə dövlət rüsumu* ödənilir.

2.18-1. Sertifikatın alınmasına görə dövlət rüsumu yalnız bank, poçt, plastik kart, elektron ödəmə sistemləri və ya internet vasitəsilə ödənilməlidir.

2.19. Uyğunluq sertifikatı xüsusi blanklarda tərtib edilir və mühafizə olunur. Bu sertifikat ciddi hesabat blankıdır və sertifikatlaşdırma üzrə orqanın rəhbəri və ya onun həvalə etdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır və imza həmin orqanın möhürü ilə təsdiqlənir.

2.20. Sertifikat Azərbaycan dilində tərtib edilir. İxrac olunan məhsullar üçün isə qarşılıqlı razılaşma ilə digər dillərdə tərtib edilə bilər.

2.21. Məhsul partiyasına verilən uyğunluq sertifikatında məhsulun istehsal olunduğu tarix və partiyanın miqdarı barədə məlumat göstərilir.

2.22. Attestasiya olunmuş istehsalatda uyğunluq sertifikatının qüvvədə olma müddəti iki il, attestasiya olunmamış istehsalatda isə bir ildir. Məhsul partiyasına verilən uyğunluq sertifikatının qüvvədə olma müddəti hər konkret halda məhsulun saxlanma şəraiti, yararlılıq müddəti nəzərə alınmaqla, sertifikatlaşdırmanı aparan orqan tərəfindən, lakin bir ildən artıq olmayaraq müəyyən edilir.

2.23. Məhsulun tərkibində və ya onun istehsal texnologiyasında məhsula dair normativ sənədlərlə müəyyən edilmiş məhsulun keyfiyyət və təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğuna təsir göstərə biləcək dəyişikliklər edildikdə, sifarişçi bu barədə yazılı şəkildə sertifikatlaşmanı aparmış orqana məlumat verməlidir.

2.24. Verilmiş uyğunluq sertifikatına əlavə və dəyişikliklər sifarişçinin müraciəti əsasında sertifikatlaşdırma üzrə orqanın qərarı ilə edilir.

III. Xarici uyğunluq sertifikatlarının tanınması

3.1. Azərbaycan Respublikasında istifadə olunan məhsula başqa ölkələrin sertifikatlaşdırma üzrə orqanlarının verdikləri sertifikatların tanınması haqqında qərarı sifarişçinin müraciəti əsasında konkret məhsulun sertifikatlaşdırılması üzrə orqanın təklifi ilə Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqan qəbul edir.

Məhsula verilmiş xarici uyğunluq sertifikatının (bundan sonra — xarici sertifikatın) tanınması halları aşağıdakılardan ibarətdir:

- sifarişin təqdim edilməsi;
- daxil olmuş sənədlərin təhlili;
- məhsulun eyniləşdirilməsi və orqanoleptik göstəricilərə nəzarət (fiziki-kimyəvi və mikrobioloji göstəricilərə nəzarətin zəruriliyi sertifikatlaşdırma üzrə orqan tərəfindən müəyyən edilir);
- xarici sertifikatın tanınmasının mümkünlüyü və ya tanınmadan imtina barədə sifarişin daxil olduğu tarixdən 5 gün müddətində qərarın qəbul edilməsi;
- xarici sertifikat əsasında Azərbaycan Respublikasının uyğunluq sertifikatının tərtib edilməsi və onun qeydiyyatı.

3.2. Xarici sertifikatın tanınması üçün əsas şərt idxal olunan məhsula dair normativ sənəddə Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik aktları ilə nəzərdə tutulmuş

təhlükəsizlik və digər tələblərin tam və düzgün əks etdirilməsi və məhsulun eyniləşdirilməsinin müsbət nəticələridir.

3.3. MDB iştirakçısı olan dövlətlərin uyğunluq sertifikatlarının tanınması PMQ 36-2001-də müəyyən edilmiş qaydada aparılır.

3.4. Sertifikatlaşdırmanın nəticələrinin qarşılıqlı tanınması haqqında Azərbaycan Respublikası ilə müqaviləsi olan digər dövlətlərin uyğunluq sertifikatlarının tanınması üçün sifarişçi, sertifikatlaşdırma üzrə orqana sertifikatın tanınmasına sifarişi, uyğunluq sertifikatının əslini və ya onun qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada təsdiq edilmiş surətini təqdim edir.

3.5. Xarici dildə olan bütün sənədlər Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir.

3.6. Uyğunluq sertifikatlarının qarşılıqlı tanınması haqqında Azərbaycan Respublikası ilə müqaviləsi olan ölkələr tərəfindən hər hansı bir digər ölkələrdə seriya şəklində istehsal edilmiş məhsullara verilmiş uyğunluq sertifikatları tanınmır və Sertifikatlaşdırma üzrə Milli Orqan məhsul partiyasına verilmiş sertifikatın tanınması barədə qərar qəbul edə bilər.

3.7. Xarici uyğunluq sertifikatlarının tanınmasını aparan orqan məhsulun əlavə sınaqlarının aparılması və ya istehsalatın sabitliyinin yoxlanılması barədə qərar qəbul edə bilər.

IV. Yeyinti məhsullarına verilən uyğunluq sertifikatının ləğv edilməsi

4.1. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqan sertifikatı yalnız aşağıdakı hallarda ləğv edir:

4.1.1. sertifikat sahibi tərəfindən müvafiq ərizə təqdim edildikdə;

4.1.2. sertifikat sahibi tərəfindən normativ sənədlərin tələblərinə əməl edilmədikdə;

4.1.3. yeyinti məhsullarının keyfiyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində standartlara və tələblərə əməl olunmasına dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi zamanı qanunvericilik aktlarının və normativ sənədlərin tələblərinin pozulması nəticəsində *insan həyatı və ya sağlamlığına, ətraf mühitə və dövlətin əmlak maraqlarına birbaşa və mühüm təhlükə yaradan və ya mühüm zərər vuran* hallar aşkar edildikdə;

4.1.4. məhkəmənin müvafiq qərarı olduqda;

4.1.5. hüquqi şəxs ləğv edildikdə;

4.1.6. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulan digər hallarda.

4.2. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqan sertifikatın ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etdiyi andan 3 (üç) gün müddətində yazılı surətdə sertifikat sahibinə məlumat göndərir.

4.3. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqan bu Qaydanın 4.1.2-ci və 4.1.3-cü yarımbəndlərinə uyğun olaraq, sertifikatın ləğv olunması barədə kütləvi informasiya vasitələri ilə məlumat yayır.

V. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqanın vəzifəli şəxslərinin və sifarişçilərin məsuliyyəti

5.1. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqanın vəzifəli şəxsləri sertifikatlaşdırma qaydalarını pozduqda, qüvvədə olan qanunvericiliyə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

5.2. Sifarişçilər təqdim etdikləri sənədlərin və onlarda göstərilən məlumatın düzgünlüyünə, habelə saxta sənədlərin təqdim edilməsinə görə qanunvericiliyə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

5.3. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqanın qəbul etdiyi qərarlardan və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən müəyyən edilmiş qaydada aidiyyəti dövlət orqanına və ya məhkəməyə şikayət verilə bilər.

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
2007-ci il 25 sentyabr tarixli,
142 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

Yeyinti məhsullarına gigiyenik sertifikatın verilməsi

Qaydası

I. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda «Yeyinti məhsulları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 23 oktyabr tarixli, 969 nömrəli Fərmanına və qüvvədə olan digər qanunvericilik aktlarına əsasən hazırlanmışdır və yeyinti məhsullarına gigiyenik sertifikatın (bundan sonra — sertifikat) verilməsini tənzimləyir.

1.2. Sertifikat Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən verilir.

1.3. Yeyinti məhsullarına verilən sertifikat həcmindən asılı olmayaraq, istehsala və idxala şamil edilir.

II. Yeyinti məhsullarına sertifikatın verilməsi qaydası

2.1. Yeyinti məhsullarına sertifikat almaq üçün hüquqi və ya fiziki şəxslər (bundan sonra — ərizəçi) müvafiq sertifikat verən orqana ərizə ilə müraciət edirlər.

Ərizədə aşağıdakılar öz əksini tapmalıdır:

- hüquqi şəxslər üçün — hüquqi şəxsin adı, hüquqi ünvanı;

- fiziki şəxslər üçün — soyadı, adı, atasının adı, şəxsiyyəti təsdiq edən vəsiqə haqqında məlumatlar (seriya, nömrə, nə vaxt və kim tərəfindən verilmişdir, ünvan).

Ərizə ilə birlikdə qanunvericilikdə nəzərdə tutulduğu halda, xüsusi razılığın surəti təqdim olunmalıdır.

2.2. Bu Qaydanın 2.1-ci bəndində qeyd edilən sənədlərlə yanaşı, yeyinti məhsullarına sertifikat almaq üçün ərizəçi aşağıdakıları təqdim etməlidir:

- sanitar-epidemioloji xidmətin mütəxəssisləri tərəfindən götürülmüş məhsulun nümunəsini;
- istehsal olunan yeyinti məhsulları üçün əlavə olaraq, istehsalçı müəssisənin sanitariya norma və qaydalarının tələblərinə uyğunluğu haqqında ərazi dövlət sanitariya nəzarəti orqanının müayinə aktını;
- idxal olunan yeyinti məhsulları üçün əlavə olaraq:
- kontraktın (müqavilənin) surətini;
- istehsalçı ölkənin səlahiyyətli orqanları tərəfindən verilmiş yeyinti məhsulunun mənşəyini və təhlükəsizliyini xarakterizə edən müvafiq sertifikatın notariat qaydada təsdiq edilmiş tərcüməsini;
- *dövlət rüsumunun ödənilməsi haqqında sənəd.*

2.2-1. Sertifikatın alınmasına görə dövlət rüsumu yalnız bank, poçt, plastik kart, elektron ödəmə sistemləri və ya internet vasitəsilə ödənilməlidir.

2.3. Ərizəçidən bu Qaydada nəzərdə tutulmayan sənədlərin tələb olunmasına yol verilmir.

2.4. Yeyinti məhsullarına sertifikat, bir qayda olaraq, həmin məhsullar dövlət gigiyena qeydiyyatına alındıqdan və dövlət reyestrinə daxil edildikdən sonra verilir.

2.5. Məhsulun gigiyenik qiymətləndirilməsi dövlət sanitariya nəzarəti orqanlarının müvafiq qaydada akkreditasiya edilmiş laboratoriyalarında aparılmış ekspertizanın nəticələrinə əsasən həyata keçirilir.

2.6. Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən, respublikaya gətirilən yeyinti məhsullarının kimyəvi, bioloji, toksikoloji və radioloji göstəricilərə görə ekspertizasının aparılması ərizəçinin vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

2.7. Yeyinti məhsullarının idxalı zamanı Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan milli sertifikatlaşdırma sisteminin tələbləri və qaydaları tətbiq edilir.

2.8. Yeyinti məhsullarına sertifikat almaq üçün təqdim edilən sənədlər sertifikat verən orqan tərəfindən qəbul edilir, qeydə alınır, baxılır, çatışmazlıqlar və ya imtina üçün əsas olmadıqda, qanunvericiliyə və normativ sənədlərə uyğun olaraq, bütün zəruri tədbirlər görüldükdən sonra sertifikat verilməsi haqqında 10 (on) iş günü müddətində qərar qəbul edilir.

2.9. Təqdim edilmiş sənədlərdə çatışmazlıqlar aşkar edildikdə, bu barədə ərizəçiyə 1 (bir) gündən gec olmayaraq, yazılı məlumat verilir. Məlumatda sənədlərdəki çatışmazlıqlar konkret göstərilməlidir. Çatışmazlıqlar aradan qaldırıldıqdan və sənədlər təkrar təqdim edildikdən sonra onlara 3 (üç) iş günü müddətində baxılır və müvafiq qərar qəbul edilir.

2.10. Yeyinti məhsullarına verilmiş sertifikatın sahibi ona verilən sertifikatı yalnız özü istifadə edə bilər.

2.11. Yeyinti məhsullarına verilən sertifikat xüsusi blanklarda tərtib edilir və mühafizə olunur. Bu sertifikat ciddi hesabat blankıdır və sertifikatı verən orqanın rəhbəri və ya onun həvalə etdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır və imza həmin orqanın möhürü ilə təsdiqlənir.

2.12. Məhsulun sertifikatlaşdırılması *xidmətinə görə dövlət rüsumu* ərizəçi tərəfindən ödənilir.

2.13. Sertifikat Azərbaycan dilində və qarşılıqlı razılaşma ilə digər dillərdə tərtib edilə bilər.

2.14. Ərizəçiyə sertifikatın verilməsindən imtina edildikdə, bu barədə ona imtinanın səbəbləri göstərilməklə, 3 (üç) iş günü müddətində yazılı məlumat verilir.

2.15. Sertifikatın verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edilir:

- qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş sənədlər təqdim edilmədikdə;
- ərizəçinin təqdim etdiyi sənədlərdə qeyri-dürüst və ya təhrif olunmuş məlumatlar olduqda;
- qanunvericiliyə uyğun olaraq, müvafiq dövlət orqanları tərəfindən ərizəçinin fəaliyyətinə xitam verildikdə;
- müxtəlif ərzaq növləri eyni ad altında və ya eyni yeyinti məhsulları bir neçə ad altında olduqda;
- yeyinti məhsulları təhlükəsizlik və keyfiyyət normalarına uyğun olmadıqda.

2.16. Hüquqi şəxs ləğv edildikdə, həmin şəxsə verilən müvafiq sertifikat öz hüquqi qüvvəsini itirir. Vəfat etmiş fiziki şəxsin adına verilən sertifikat onun varisləri üçün həmin sənədlərdə göstərilən müddət və şərtlərlə öz qüvvəsini saxlayır.

2.17. Hüquqi şəxs yenidən təşkil edildikdə, ərizəçi sertifikatın bu Qaydaya uyğun yenidən rəsmiləşdirilməsi üçün ərizə təqdim etməlidir.

2.18. Sertifikatın yenidən rəsmiləşdirildiyi müddətdə ərizəçi öz fəaliyyətini əvvəlki sertifikat əsasında, sertifikat itirildikdə isə müvafiq dövlət orqanlarının verdiyi dublikat əsasında həyata keçirir.

2.19. Sertifikatın dublikatı müvafiq dövlət orqanının rəhbəri və ya onun həvalə etdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır və möhürlə təsdiq edilir.

2.20. Sertifikat verən dövlət orqanı dövlət gigiyena qeydiyyatına alınmış yeyinti məhsullarının dövlət reyestrini aparır.

2.21. Sertifikat ölkə ərazisində istehsal olunan yeyinti məhsullarına 1 (bir) il müddətinə, xarici dövlətlərdən ölkə ərazisinə idxal olunan yeyinti məhsullarına (məhsul partiyasına) isə 6 (altı) ay müddətinə verilir.

III. Yeyinti məhsullarına verilən sertifikatın ləğv edilməsi

3.1. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən dövlət orqanı sertifikatı aşağıdakı hallarda ləğv edir:

3.1.1. sertifikat sahibi tərəfindən müvafiq ərizə təqdim edildikdə;

3.1.2. sertifikat sahibi tərəfindən normativ sənədlərin tələblərinə əməl edilmədikdə;

3.1.3. sertifikat verilməsi üçün təqdim edilən sənədlərdə qeyri-dürüst və təhrif olunmuş məlumat aşkar edildikdə;

3.1.4. yeyinti məhsullarının keyfiyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində standartlara və tələblərə əməl olunmasına dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi zamanı qanunvericilik aktlarının və normativ sənədlərin tələblərinin pozulması nəticəsində *insan həyatı və ya sağlamlığına, ətraf mühitə və dövlətin əmlak maraqlarına birbaşa və mühüm təhlükə yaradan və ya mühüm zərər vuran* hallar aşkar edildikdə;

3.1.5. ölkə ərazisində epizootik vəziyyət dəyişdikdə;

3.1.6. məhkəmənin müvafiq qərarı olduqda;

3.1.7. hüquqi şəxs ləğv edildikdə;

3.1.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulan digər hallarda.

3.2. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən dövlət orqanı sertifikatın ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etdiyi andan 3 (üç) gün müddətində yazılı surətdə sertifikat sahibinə məlumat göndərir.

3.3. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən dövlət orqanı sertifikatın ləğv edilməsi barədə kütləvi informasiya vasitələri ilə məlumat yayır.

IV. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqanın vəzifəli şəxslərinin və ərizəçilərin məsuliyyəti

4.1. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqanın vəzifəli şəxsləri həmin sənədin verilmə qaydalarını pozduqda, qüvvədə olan qanunvericiliyə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

4.2. Ərizəçilər təqdim etdikləri sənədlərin və onlarda göstərilən məlumatın düzgünlüyünə, habelə saxta sənədlərin təqdim edilməsinə görə qanunvericiliyə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

4.3. Yeyinti məhsullarına sertifikat verən orqanın qəbul etdiyi qərarlardan və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən müəyyən edilmiş qaydada aidiyyəti dövlət orqanına və ya məhkəməyə şikayət verilə bilər.

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin

2007-ci il 25 sentyabr tarixli,
142 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir

Yeyinti məhsullarına baytarlıq şəhadətnaməsinin verilməsi

Qaydası

I. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda «Yeyinti məhsulları haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 23 oktyabr tarixli, 969 nömrəli Fərmanına və qüvvədə olan qanunvericilik aktlarına əsasən hazırlanmışdır və dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına baytarlıq şəhadətnaməsinin (bundan sonra — şəhadətnamə) verilməsini tənzimləyir.

1.2. Şəhadətnamə Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında *Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti* və onun yerli orqanları tərəfindən verilir.

1.3. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına verilən şəhadətnamə həcmindən asılı olmayaraq, həmin yükün ölkə ərazisində daşınmasına və ticarətinə görə verilir.

II. Şəhadətnamənin verilməsi qaydası

2.1. Şəhadətnamə almaq üçün hüquqi və ya fiziki şəxslər (bundan sonra — ərizəçi) müvafiq dövlət baytarlıq orqanına ərizə ilə müraciət edirlər.

Ərizədə aşağıdakılar öz əksini tapmalıdır:

- hüquqi şəxslər üçün — hüquqi şəxsin adı və hüquqi ünvanı;
- fiziki şəxslər üçün — soyadı, adı, atasının adı, şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd haqqında məlumatlar (seriya, nömrə, nə vaxt və kim tərəfindən verilmişdir, ünvan).

Ərizə ilə birlikdə aşağıdakı sənədlər təqdim olunmalıdır:

- məhsul barədə məlumat;
- məhsulun adı və miqdarı (hər növ üzrə);
- məhsulun mənşəyi barədə məlumat;
- məhsulun yekun təyinatı və istifadə yeri.

2.1-1. Şəhadətnamənin alınmasına görə dövlət rüsumu yalnız bank, poçt, plastik kart, elektron ödəmə sistemləri və ya internet vasitəsilə ödənilməlidir.

2.2. Ərizəçidən bu Qaydada nəzərdə tutulmayan sənədlərin tələb olunmasına yol verilmir.

2.3. Şəhadətnamə aşağıdakı hallarda verilir:

- bu Qaydanın 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş sənədlər təqdim edildikdə;

- dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərə baxış aparıldıqdan və ya müvafiq baytarlıq-sanitariya müayinələri həyata keçirildikdən sonra;
- baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına şəhadətnamə verilməsi üzrə *dövlət rüsumu* ərizəçi tərəfindən ödənildikdə.

2.4. Yeyinti məhsullarına şəhadətnamə almaq üçün təqdim edilən sənədlər şəhadətnamə verən orqan tərəfindən qəbul edilir, qeydə alınır, məhsula baxış keçirdikdən sonra çatışmazlıqlar və ya imtina üçün əsas olmadıqda, şəhadətnamə həmin gün verilir.

2.5. Baytarlıq şəhadətnaməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2007-ci il 25 sentyabr tarixli, 142 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş «Baytarlıq şəhadətnaməsinin Forması»na uyğun tərtib edilir və kötüyü qaytanlanmış jurnalda qeyd edilməklə 3 (üç) il müddətində saxlanılır.

2.6. Şəhadətnamədə dəyişiklik və düzəlişlərin aparılmasına yol verilmir.

2.7. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına verilmiş şəhadətnamənin sahibi ona verilən şəhadətnaməni yalnız özü istifadə edə bilər.

2.8. Şəhadətnamə xüsusi blanklarda tərtib edilir və mühafizə olunur. Bu şəhadətnamə ciddi hesabat blankıdır və şəhadətnaməni verən orqanın rəhbəri və ya onun həvalə etdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır və imza həmin orqanın möhürü ilə təsdiqlənir.

2.9. Şəhadətnamə Azərbaycan dilində tərtib edilir.

2.10. Şəhadətnamə və ya onun surəti müxtəlif xətlə, rənglə və şriftlə yazıldıqda, düzəliş edildikdə, möhürsüz olduqda, yaxud möhür aydın oxunmadıqda, sənədi imzalayan mütəxəssisin imzası, tam vəzifəsi və soyadı, adı, atasının adı qeyd edilmədikdə, sənədin verilmə tarixi və tələb olunan digər məlumatlar göstərilmədikdə etibarsız sayılır.

~~2.11. Sərhəd baytarlıq nəzarəti məntəqələri dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərə ixracatçı ölkə tərəfindən verilmiş baytarlıq sertifikatını şəhadətnamə ilə əvəz edir və onu baytarlıq nəzarətini həyata keçirən dövlət baytarlıq orqanının səlahiyyətli mütəxəssisinə təqdim etmək üçün yükü müşayiət edən şəxsə verirlər.~~

2.12. Hava, su və dəmiryol nəqliyyatı ilə daşınan yüklərə verilən şəhadətnamə eyni nömrədə 2 (iki) nüsxədə yazılır. Onlardan biri yük sahibinə, digəri isə yükü müşayiət edən şəxsə verilir.

2.13. Şəhadətnamənin verilməsindən imtina edildikdə, bu barədə ərizəçiyə imtinanın səbəbləri göstərilməklə, 3 (üç) iş günü müddətində yazılı məlumat verilir.

2.14. Şəhadətnamənin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edilir:

- qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş sənədlər təqdim edilmədikdə;
- ərizəçinin təqdim etdiyi sənədlərdə qeyri-dürüst və ya təhrif olunmuş məlumatlar olduqda;
- qanunvericiliyə uyğun olaraq, müvafiq dövlət orqanları tərəfindən ərizəçinin fəaliyyətinə xitam verildikdə;
- yeyinti məhsulları təhlükəsizlik və keyfiyyət normalarına uyğun olmadıqda.

Şəhadətnamənin verilməsindən imtina barədə qərardan qanunvericiliyə uyğun olaraq, aidiyyəti dövlət orqanına və ya məhkəməyə şikayət verilə bilər.

2.15. Hüquqi şəxs ləğv edildikdə, həmin şəxsə verilən müvafiq şəhadətnamə öz hüquqi qüvvəsini itirir.

Vəfat etmiş fiziki şəxsin adına verilən şəhadətnamə onun varisləri üçün həmin sənədlərdə göstərilən müddət və şərtlərlə öz qüvvəsini saxlayır.

2.16. Hüquqi şəxs yenidən təşkil edildikdə, onun adı və fiziki şəxsin şəxsiyyət sənədinə dair məlumatlar (seriya, nömrə, kim tərəfindən və nə vaxt verilmişdir, ünvanı) dəyişdikdə, yaxud şəhadətnamə itirildikdə, ərizəçi 10 (on) gün müddətində şəhadətnamənin bu Qaydaya uyğun yenidən rəsmiləşdirilməsi üçün ərizə təqdim etməlidir.

2.17. Şəhadətnamənin yenidən rəsmiləşdirildiyi müddətdə ərizəçi öz fəaliyyətini əvvəlki şəhadətnamə əsasında, şəhadətnamə itirildikdə isə müvafiq dövlət orqanlarının verdiyi dublikat əsasında həyata keçirir.

2.18. Şəhadətnamə və ya onun dublikatı müvafiq dövlət orqanının rəhbəri və ya onun həvalə etdiyi vəzifəli şəxs tərəfindən imzalanır və imza həmin orqanın möhürü ilə təsdiqlənir.

2.19. Şəhadətnamə verən dövlət orqanı verdiyi, qeydə aldığı və ləğv etdiyi şəhadətnamənin dövlət reyestrini aparır.

III. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına verilən şəhadətnamənin ləğv edilməsi

3.1. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına verilən şəhadətnamə aşağıdakı hallarda ləğv edilir:

3.1.1. şəhadətnamə sahibi tərəfindən müvafiq ərizə təqdim edildikdə;

3.1.2. şəhadətnamə sahibi tərəfindən normativ sənədlərin tələblərinə əməl edilmədikdə;

3.1.3. şəhadətnamənin verilməsi üçün təqdim edilən sənədlərdə qeyri-dürüst və təhrif olunmuş məlumat aşkar edildikdə;

3.1.4. yeyinti məhsullarının keyfiyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində standartlara və tələblərə əməl olunmasına dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi zamanı qanunvericilik aktlarının və normativ sənədlərin tələblərinin pozulması nəticəsində *insan həyatı və ya sağlamlığına, ətraf mühitə və dövlətin əmlak maraqlarına birbaşa və mühüm təhlükə yaradan və ya mühüm zərər vuran* hallar aşkar edildikdə;

3.1.5. ölkə ərazisində epizootik vəziyyət dəyişdikdə;

3.1.6. məhkəmənin müvafiq qərarı olduqda;

3.1.7. hüquqi şəxs ləğv edildikdə;

3.1.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulan digər hallarda.

3.2. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına şəhadətnamə verən dövlət orqanı şəhadətnamənin ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etdiyi andan 3 (üç) gün müddətində yazılı surətdə şəhadətnamənin sahibinə məlumat göndərir.

3.3. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına şəhadətnamə verən dövlət orqanı şəhadətnamənin ləğv olunması barədə kütləvi informasiya vasitələri ilə məlumat yayır.

IV. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına şəhadətnamə verən orqanın vəzifəli şəxslərinin və ərizəçilərin məsuliyyəti

4.1. Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına şəhadətnamə verən orqanın vəzifəli şəxsləri həmin sənədin verilmə qaydalarını pozduqda, onlar qanunvericiliyə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

4.2. Ərizəçilər təqdim etdikləri sənədlərin və onlarda göstərilən məlumatın düzgünlüyünə, habelə saxta sənədlərin təqdim edilməsinə görə qanunvericiliyə uyğun məsuliyyət daşıyırlar.

4.3 Dövlət baytarlıq nəzarətində olan yeyinti məhsullarına şəhadətnamə verən orqanın qəbul etdiyi qərarlardan və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən müəyyən edilmiş qaydada aidiyyəti dövlət orqanına və ya məhkəməyə şikayət verilə bilər.

© LegalActs LLC